

25 minut / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 25 января, 2025

25 minut / hekaýa 25 MINUT

Aýnadan bäri bakýan – hakyky ylhanat.

Saçlary iýmeşik tüý. Köse sakgal-murty her ýerde bir dürterip, syh-syh. Şorda gögeren çaýyr ýaly.

Ýüz-göz diýeniňem eňşäp dur.

Eňsemän nätsin?!

Iki aý bäri, ine şumatkysy ýaly elýuwaryň öňünde, sakgal-murtuny alýanca birsellem dik durmag-a beýle-de dursun, arkaýyn süýnüp ýatmagam hyllalla bolsa...

“Häk, seňem gant onuňammiri...eýýäm götlediň-ow...” diýip ol, aýnaň içinden özünü siňnitli synlaýan üflise paýyş sögündi. Soňam towlap, gurşup, alyp gelýän çep aýagynyň agyrysyna çydaman, çommaldy. Budunyň, dyzynyň, injiginin iç ýüzünden kütek pyçak bilen syhlap-syhlap, yzba-yz sokulýan ýaly, ynjysy çekip-çydardan çökder.

“Estagpurulla!” diýip ol, ýüzünüň ugruna içinden toba etdi. Bu onuň ýaşlygyndan endigi – diňe bir küpür gepine ýa-da eşiden zadyna däl, eýsem küpür pikirine-de tobaly bolmak. Özem dilujundan däl-de, çynyň bilen.

Ýogsa nä?

Nä, dagy içki-daşky pisatlyga diňe aň, ýürek, ten, jan, ruhuň her haýsy bilen aýratynlykda däl-de, tutuş durky-düýrmegiň, iki dünýäň bilen toba eýlemän, kimmişiň sen?!

On iki sünňüň bilen bütewilikde pis päliňden gaýtman, nä, Ýaradan, saňa gyzan bazarda gotur geçiňi aldap, gymmat satmak isleýän, mal tanamaz şäherli, salpygulak alyjymy?

Ol uludan demini aldy.

Birsalyň çommalyp oturansaň, syrt ýumrysy içre geçip, aşaklygyna gaýdýan ýogyn damar gowşady. Gözünü garaňkyradýan, allajy agyry, az-kem kiparlady. Ýone, gije-gündiz dowam edip duran şo tükezziban sorkuldysy welin galanok. Ýüregine dökülip alyp gelýär.

Ýa, ýene-de derman ataýsamýka?

Owal-a zanny gyzmalygy. Üstesine-de enter-pelegini öwren üznuksız ynji. Galyberse-de nijeme günläp ýuwdulýan, sanjylýan, damardan goýberilýän, sebet-sebet dermanlar... Öňem-ä ýeke kakuwda otlanyp duran gyňyr, bumad-a bir çatryk beýle ýanyndan ötüp barşyňa, özüne tarap çala kelläňi gyşartdygyňam, gaharyna agyrysynam unutjak. Gözgyny keýtikläp, yzyňdan ýetip: "Nä, ijjeň nemesine, gözüni alardyp geçýäňmi?" diýip, günäsiz-habarsyz halyňa, daş atylan poh kibi üstüňe syçraýjak-syçraýjak bolup dur.

Şu wagtam öz-özüne içinden beren sowalyna-da, pažlap gursagyna ot düşdi.

"Gümüne gitsin-läý! Dermanyňyzammyr..." .

Ýerinden dikeldi.

Her niçigem bolsa, bäs-alty gün bări suwa düşünenok.

Aňkap duran ys-a sysy diýseň, alynmadyk sakgal-murt sebäpli ýüzem, arwahyňkam bir şuňkam.

Iň bolmanda, suwseperiň astynda bäs minudam durmaga mejaly bolmasa-da, patallak-tibiti bir pákilemeli.

Garaz, soramaga diýip gelýän-gidýän bar.

"Bu ýasaradyň-a işi gaýdypdyr. Synasynam eýgerip bilmeyän bolsa, indi wapçe spiçgasy tükenip ugran bolaýmasa" diýmezlermi?

"Tüf" diýip ol, elýuwaryň erňegine söýenip, agyryly aýagyna agram salmazlyk üçin ony epip, ýekaýak durşuna, içinden tüýkürdi: "Gümüne gitsin-laý! Bütin ömrüne: "il eý diýer, il beý diýer, eýtsem il-gün näme diýer, beýtsem halamaz..." diýi-i-p, halys sütünim süýnüpler gitdi. Indi ine-gana keselläp bir göreýin. Näme diýseler şony diýsinler. Geň göreniňem alnyna...". Emma, näçe dişini gyjyrdatsa-da, beýnisi, erkinden üzňe, öz-özünden "Estagpurulla! Ondan dilgir däl! Edenine-de şükür, etjegine-de!" diýen ymgyr şükranalygy kalbynda döretdi: "Eýýubyň tenini kyrk ýyl gurt gemrende, Eýämizden nägile bolmandyr. Menem, Özi gaýrat berse, bolmajag-a bolaryn. Galanam näme, Oň elindäki zat.

Belki baýtallatmasyn-da!
Belki, gapa garap, çyňsap ýatmaly etmesin-dä...
Belki Özi rehim etsin-dä!
Enteg-ä etmeli-goýmaly zatlar kän welin...
Oňa-da 0 merhemet eýläp, puryjasyny dözse...
Bolmanda, çagalarywır birýüzli etmäge maý berse...
Elwet, olaňňam-a ryzkynam, ýazgydanam Şoň Özi nemedýä-le weli...
Bolmaňda-da maňlaýlaryna gowusyny ýazan bolsa, hor-har galmazlar-la...
Edenine şükür, etjegine-de...
Honha...
Bolmadygam, boldurmadygam-a...
Garaz, eýleräk boldy, beýleräk boldy...
Pahyryň ýaşan ýaşy ýaşam däl. Şumatkymdan alty-ýedi ýaş
uly...zyzynda-da ownukly-irili bir gujak agzsaryny gyzyl-ýaýyrt
etdi-de, dökdi öteýtdi...
Mährindenem ganyp ýetişmedik, gahryndanam.
Igenjindenem doýmadyk, söýünjindenem.
Doýa garna nähagyndan irip, hakyndan kuwwat alybam bolmady...
Seçdi gitdi barymyzy...
“Iň uly” diýeniň-ä ýigriňmäs ýaş, agzyndan süýt ysy gitmedik,
iň kiçiňem sekizýaşlyk etene...”.
Bozuldy.
Nämüçindir, nähilidir birhili gazaply hyruç bilen, misli
gözlerini sürtäp-sürtäp goparmaga dalaş edýän dek, owasyny
dolduran ýaşy süpürüşdirdi. Suwy şürrüldedip, pessaý açdy. Bir
aýakda yraň atyň durşuna, çaklaňja päki bilen howul-hara
sakgal-murtuny syryp ugrady.
Agyry alyp gelýär.
Uzak dursaň dagy, özüňem duýman, čaşyrjagam.
Bolşuna görä syrynan ol, ýene-de süňönüni elendirýän yza
çydaman, çökdi.
Öň, arkaýyn göterjek ýükünü göterip, gitjek ýerine gidip,
hatda işinden gelensoňam melleginde çyraň ýagtysyna,
ýyladyşhanasynda iň bolmanda ýarym sagatlyjagam bolsa
gydyrdanyp galýan ol, öz nalajylygyny öler ýaly ýokuş görýä...
Agysy tutup gitdi.
Dessine-de girre gahary geldi.
“Äý-ý...suko...Ýüreklerem ýukala-ýukala salfetga dönüpdir-laý...gant
onuňammiri...Indi diňe ony syrt süpürgi edip ulanaga-da, musyra
zyňaýmasý galypdyr öýdýän...Hany birmahalky, degenek jahylka,

dört bolup depenlerinde-de, tozandyr öz ganyna bulaşyp ýatan ýerindenem toba gelmän: "Sypdygym, ýeke-ýekeden tutup, ijjeňizi uwlatdygym biläyiň, addynam-addyna çykyň-eý, gant onlar!..." diýip, boş haýbaty wurýan, saňsar ýürek?... Urulmanka izzerip duran mizzige öwrülipdir-ä halys...".

Bada-badam içinden endikli: "estagpurullasyny" birküç mertebe yzly-yzyna gaýtalamaga howlukdy.

Tenem, janam, ryzkam, Älemem, diriligem, ajalam...hemmeje zat - Onuň bagış eden nygmaty! Šolaň iň bolmanda birjiginden-ä däl, çärýejigindenem nägilesiräp, dodak çöwrüp, ýüz öwürmek - Oň özüne pitjiň atmak bilen des-deň.

Şoň üçinem şunça ýyllap saňa şeýlekin wepaly hyzmat eden, duýmak lezzetiniň mümkün bolan görnüşleriniň ählisini ähli ajaplygynda syzdyryp, Oň Hatyrasyna, seň şanyňa gijesi-gündizi ýekeje sekuntjygam irinmän-säginmän zähmet çeken jigeriňi, nädip poh süpürgä deňemäge het edýäň, gurrumssak?!

Ýa, nä 24 sagadyň dowamynda gysymlap-gysymlap iýýän dermanlaňdan ýaňa halys meýniň maňka dönüp, katusgaň makuşgaňa saraldymy?

"Gapsan-aý! Seňki näm-aý, şumat?!" diýip ol, içinde emele gelen ýazgaryjy Owaza sessiz azgyryldy: "Senemmır tükenen sukoň biri-laý! Adam bolan bolsaňdyň, şu pille meni duzlap-dograjak bolup ýatman, gaýta höre-köşe ederdiň, "bu-da geçer, gyssanma, sabyr et, dert beren Özi, dermanynam ýany bilen iberýändir" diýen ýaly, kiçi dilden bärdäkem bolsa, hassaň gulagyna ýakymly tesellilije sözleri myssyldardyň...Ýo, sen sukoň bar oňarýanyň, diňe akyl satma, daryça aýyp tapsaň dag edip gerşiňe ýükleme...Inni war-a, saňa däliden dogry habar-eý, suko! Güm bol, menden! Düşdüňmi? Gyrk ýyl arkaýyn ýaşamaga goýman, etimi iýip gezziň! Besdir. Jähennem bol! Inni mundan buýana sensiz ýaşap göresim gelýä...Nähilikä?!".

Eger-de beýden bolup, içiňden herreleniň bilen sumat boluberýän zaňiarlardan bolsa, ondanammyr Owaz boljakmy?

Gidermi?!

Gaýta, keşpsiz, sypatsyzam bolsa, oň kalbynyň niresinde, nädip, nähili ýasaýandygy nämälim bolsa-da, düşnüsiz birhili usul bilen-ä özünüň hut şuš-şu mahaljyk, ajymtyk, kemsidiji ýylgyrýandygyny oň aňyna ýetirmegiň hötdesinden geldi.

Hymh!

Üýrmesene!

Bolýamy?

“Git” diýyäň.

Nirä?

“Täterimiň teýine! Başarsaň ondanam aňryk”.

Wah, men pahyr gitjek-le! Birje mu:ndam durjakgä, seň ýaly zeýrenjeň, mydama gowuz ýeri tüsseläp duran gyňyryň göwresinde-de, göwnünde-de. Yöne, nä, gelmek-gitmek, nirdedir bir ýerde bolmak-bolmazlyk, bize bagly zatmy, eýse?!

“Düşnükli. Bolýa onda, gaýrat et-de, şumatwyr lalyň açyp otur. Sensizem öz derdim özüme ýetik” diýip ol, sadyklyk bilen oýlandy-da, uludan demini aldy. Sojap dikeldi. Hammamdan çykyp, bary-ýogy alty-ýedi ädimlik aralygam agsaklap, zordan geçdi. İçki otagdaky gaty düşeginde süýndi.

Arkan-a ýatar ýaly däl. Aýagynyň sorkuldysy janyny alyp gelýär. Sagyna öwrüldi. Yzaly aýagyny ýygryp, sag aýagynyň üstüne atdy. Şeýtse azajygam bolsa sanjysy köşeşyär. Yöne, beýdeni bilenem dynaýanok. Tursa ýa-da aýagyny uzyn salyp ýatsa, pyçak sokulýana çalym etse, şeýdip, ýanyn ýatsa, kimdir biri çep ökjesinden penjeläp, şol bir güýçde ýone yzyny üzmän özüne garşıy dartyyp duran ýaly. Dabanam nähili dir birhili buz kimin goýultmakdan dykylyp, “ýarylaýyn” diýip dyňzap dur. Aram-aram elläp görýärem welin, çiș ýok, ýone topugy, dabany buz ýaly. Daraklygam dartylyp, külembikesi öz-özünden daşyna gysaryp, oturan oýtumyndan sypaýjak bolýar. Çydaman owkalasaňam köşeşmekden geçen, gaýta bujurygy artýar. Dugtorlarammyr...

“Kesip aýyrmaly”-dan başga bilyän zatlary ýok...

O nähili beýle bolýar-a-how?

Nä, göni ýone kesibermeli diýen zat bam-ow?!

Nä, myň oňurgasy, size ataňzzan miras galan mülkmi, ony ýüzün ugruna şakyrra-mukurra kesip taşlaberer ýaly?!

Garaz, “Öl!” diýyäňizz-ä, gopdygaýmaklar..

A şo aperassa edip ýatyrkaňyz, birdenkä gyldan ince saçuzynyň birini, atdanlykda, gylyçdan ýiti keseriňiz bilen şarpyldadyp göwerseňiz, nä, bi benne onsoň, tä ömri ötinçä meýdany astynda, tenha, kellesi gymyldaýan, diri maslyk bolup ýatmalymy, hä?!

Äý ýo...

Gerekgä beýle zenjebiliňiz maňa!

Käşiriňizem özüňze nesip etsin, şugunnyryňyzam!

Kimiň Astrowskiý bolub-a Pawka Karçagini ýazasy gelýän bolsa, kimiň Belýaýew bolubam Doýueliň kellesini oýlap tapasy gelýän

bolsa – hohna, köce!

Tutdyrybersin, haýsy tarapa öteýdesi gelse, eňaşaklygyna!

Agyry-ynjydan, däri-dermandan ýaňa halys gözüm petekäme ýarmaşyp gelýänem bolsa, men-ä ölerin, ýone çydaryn!

Oň ýaly musallada uçranymdan-a şu günüme-de yüzde müň şükür!

Ahyrýetem, belki haýr bolsun-da, Allahym!

Kellesinde şu pikirleri köwsarladyp, endamynyň syzlamasyna diň salyp ýatyşyna ol gaňrylyp, gapyň ýokarysyndaky sagada änetdi.

“Onbire onbäs minut bar. Ýaňy hammama girmänkä, on otuzbäşdi.

Onja minut geçipdir.”.

Ol çykgyntszlykdan depme-dykyn böwrüni diňlände, gaty erbet ýüreginiň gysýandygyny duýdy.

“Üç aý bări tükenmänem geçdi...Heý gowlanmyzkan, heý Rebbimiň men ejiz günäli bendesine-de rehimi inmezmiň? Ýa meni şu tükeniksiz ezýete sezewar eder ýaly Oň öňünde eden günäm nämekä?!”.

Ýene-de şu nadyl pikirinde ol özem aňşyrman toba edenini duýman galdy. Bada-bat alty-ýedi ýyllap ýata ýarawsyz bolup, on ýyl mundan aradan çikan ejesi pahyr ýadyna düşdi...

Şo görgülem arasynda halys keseline döz gelmäge taby galman zeýrenmäge başlardy. Birdenem öz jylawyndan özi çekerdi-de:

-Öňki Ahun agalar, Hudatagala-da diňe eý gören bennesine şu dünýäde keseldir-külpet berip, bärde çekiljek azabyň hasabyna, o dünýäde sakar dowzahyň güzabyndan halas edermiş diýer ekenler. Hamana, eger-de sende kesel bolmasa, durmuşyňda-da hemmeje zat gülala-güllük bolsa, onna Biribaryň senden umydyny üzüp, mübärek nazaryny terse öwrendigini aňladarmışam diýip garrylar geplärdi,-diýip o pahyr, öz-özüne göwünlik bererdi.

Soňam uludan dem alardy-da, üstüne goşardy:-Ýone, Hudaýym,

edil men mynasyp dä bennesini beýle gowam görmeli dä eken-dä...

Olam şu pille: “Belki, ýuwulýanym, ýuwuljagym bolsun-da”

diýip, şu ejir çekip ýatyşynam içinden ýagşylyga ýordy.

Soňky gezek hassahanada ýaşuly lukman oňa: “Sen inim, bü keseliňi ýadyňdan çykarjak bol, zyň kelläňden-de, başga-başa zatlara aklyňy ber. Şonda bahym gutularsyň. Munyň içiňde eýläk-beýläk öwrüp-çöwrüp, beýniňde pyrlap ýatsaň welin, aýaga galmaň hupbat bolar” diýip masalahat beripdi.

Ol buruljyrap ýatan ýerinden ajy ýylgyrdy.

“Şü agyryny hany unut-da undup bilseň! Hemme kişi meň başyma akyllı. Öz başlaryna düşse-de bolup bilse bizce bolarlar, bolmasa-da pohumyzça...”.

Ýene-de kütek agyry ýüregine dökülip ugrady. Döşüniň iç ýüzünde nähilidir birhili göze görünmeýän el oň ýüregini edil girisine ilen syçany pişigiň oýnaýsy dek, assajadan aşaklygyna çekiberip, çekiberip goýberýärdi. Her gezek ýüregi aşaklygyna çekilende-de oň gözü garaňkyrap gidýärdi. Bäs-on sapar suň ýaly ýagdaý gaýtalanansoňam, eňki agyp ugraýardy.

“Aý, häzir olýän-laý!” diýip, ol çat maňlaýyndaky diwaryň aşak çetine tiňkesini dikip ýatyşyna göwnübır oýlandy: “Ýeri bolýa. “O hiç” diýseň, ahyryn hemme kişem ölmeli, senem baky ýaşaryn umydy bilen-ä ýortup ýörmüýän diýseň, onda manysy näme şo geçen ýyllaň? Ýitgileň, yzalaň, tapgylaň, eşretleň, o ikisini ýetmiş essä köpeldeňde-de agdyk geljek adatylyklaň...

Çagalarmy?

Ömürler-ä uzak bolsun, Allahym, görjeklerinem gowy edewer ýa Rebbim!

Olaň ýadynda-ha galarsyň...

“Gursaklarynda-da saklarlar” diýib-ä umyt edýä...

Kaza edenlerine şunça ýyl geçse-de, özüniň henize bu güne çenlem kakasyna-ejesine ölmäge ýol bermän, hut ýüreginiň töründe, kyblasyn-a jigerine sultan, käbesinem kalbyna türkan edip diriligine saklaýsy ýaly...

Iň bolmanda, şony şeýtmekleri üçin-ä olaň her haýsyna ähli özüni siňdirip, olaň her biriniň her demi bilen demli bolub-a ýaşady...

Ondan galanynam özüne şu zatlary bagış Edeniň Özi oňat bilýändir-dä...

Hernä, olaram, özünem abraýdan aýyrmasyn, abraý bersin-dä...

Ýone, şahsy özi üçin, adaty ynsan hökmünde, ondan näme galar?”.

Soňky döwür ol şu soragy özüne ýaman kän berýär – Alla abraý beräýsin, ýone.

Her gezegem şu sowal bilen oň üýtgewsiz jogaby hökmünde özüniň ýazan zatlary göz öňünde dikelyä...

Bu gezegem şeýle boldy.

Sahypalar, sahypalar, sahypalar...

On dördi doluberende ilkinji çyrşak-çyrşak eden, öýyükli depderiň syýa yzy ýol-ýol bolup duran sahypalary...

Soň öz ýazanyny onlarça gezek gaýtalap okap-okap, käte olardan göwni geçip jyrym-jyrym ediliп otlanan, käte-de öz ýazan sözlerinden ýaňa özi heýjana gelip, apalap-sypalap, ýygşyryp goýan sahypalary...

Soňky ýyllar bolsa, o kagyz sahypalaň ornumy komp eýeledi...
Ýöne olam, ilki jansyz bolsa-da, soň direldi. Kagyzdyr-ruçka
deý, oň içki hümmüldileriniňem, özgelere paýlamaga mynasyp
gören iň pynhan pikirleridir-duýgularynyňam aýrylmaz
hemsaýasyna öwrüldi...

Gurbannazarda bardymy, bir söz?

“Bir aladam: näçe sahap bolarka,

“Saýlanan günleri”

Ýaşan ömrümiň?”.
...Bu bolsa, öz ömrüni saýlanan günlerde däl-de, sahypalarda
sanaýa...

Dogrudanam, hemme ýazany näçe jilt bolarka?

Bir jildiň-ä neşirýat ölçeginde A4 sahypaň 256 sanysy bolýa...

Ol birdenkä, näme edýändigine özem düşünmän, gymyldasa
aýagynyň agyrysynyň on esse artýandygyna üns bermän, hyklap-
çoklap dikeldi. Gapdalky kitaphana-iş otajygyna ýoneldi. Bu
tünükde mesgen tutanya onbäs ýyl öten, köneje kompunyň başyna
geçdi.

-Kaka, bir zat ýazjak bolsaň, sen aşakda gyşar-da, maňa
diktowka et. Özüm ýazaýyn. Aýagyň nemedýär-ä...çydaňog-a...-diýip
ulusy, göýä ony garawullap duran ýaly bir ýerden çykdy.

Belki, garawullaýandyram. Kim bilyä...

Özem diňe oň ýeke özem däl.

Hemmesi.

Oturğça aýagyny has ynjalykly goýmaň ebeteýini tapman,
gozganjyrap, ýüzüni ynjyly kürşerdip oturyşyna oň döşi ýylap
gitdi.

-Ýo...oglum...gerekgä...-diýende sesi üzlem-saplamdan gyryljak
çykdy.

Onýanca komp windowsyň lenji çykan heňini ýaňlandyryp, açyldy.
Ol ekrana bakdy-da, joýstige ýapyşdy. Öz faýllaryny dörüşdirip
ugrady.

“Baý-bo-o-w! Eňnere eken-ä! Başly-barat. Bir ýere jemläp,
kitap, jilt görnüşinde tertibe salýançaňam ummasyz wagt
aljak...” diýip ol tukat oýlandy.

Göýä, ýaňky gursagynda emele gelen ýylylyga oň sähelcejigem
bolsa galkynan göwnüni gemirmäge pursat peýeläp ýatan dek,
aýagy öňküsinden bäsbeter sanjyp-sanjyp gitdi. Ol saklanyp
bilmän, aşak eglip buduny mynçgalamaga başlady. Şol wagtam
arkasyndan sekiz ýaşlyja körpesi geldi.

-Kaka, sen arkaýyn işläwer, men häzir yssolyň aşagyna gireýin-

de, şo taýda oturyp seň aýagyň owkalaýyn. Ejem maňa öwretdi. Onnoň seň-ä aýagyň agyrman, hekawa ýazarsyň, menem saňa häsgel bermen,-diýdi-de, ol öz teklibine “hä” berlerine-de tagapyl etmedi. Derrew stoluň aşagyna sümüldi. Ojagazyň kindiwanja, ýumşajyk, ysgynsyzja elliř jalbarynyň daşyndan injigini tagaşyksyz mynçalamaga başlanda, birdemde oň owalary püre-pür bolup dolaýdy. Gözünü dolduran zadyň paýrap aşaklygyna gaýtmazlygy üçin gabagyny sallamaga-da het etmän oturyşyna ol:

“Diýmek,bihuda dä ken...” diýip nämüçindir öwhüldili oýlandy. Şol pursadam oň ynýyly tirpildeýän ýüreginiň töründäki baky diri salgymlaň biri, godeňsiz, jaýryk-jaýryk daýhan eli bilen oň oglanjyk-kellesini mähirli sypalap goýberdi:

-Bihuda däl, kösegim, hiç zat bihuda däl...

Ol stoluň aşagyndaky oguljygynyň eljagazlaryndan aýagyna siňip, ýuwaşjadan ýokarylygyna süýşüp baryan hälki ýylylygadyr, başyny sypaýan ýok-eliň mähirine meýmiräp oturyşyna, ekranyň teýindäki sagatsetirine gözünüň gyýtagyny aýlady.

“Onbir. 25 minut geçipdir”.

Hälden bäri sem bolup oturan Owazam, uludan dem aldy-da, ömründe birinji gezek onuň bilen ylalaşdy:

-Howwa... Hekaýalar